

Ügyeljünk a részletekre

...Te se tudhatod, hogy melyik történetben vagy benne, hiszen tudod, nincs új a nap alatt, mítoszok vagyunk és legendák, az ókortól mostanáig, a kérdés csak az, mennyire tudjuk újragondolni őket, újragondolni magunkat. A részletekre, az apró nüanszokra kell ügyelni, mert hiába van például egy Magnumod, közelről kilövöd az ipse hátát, aztán nem bírod eltüntetni a nyomokat. Érted, amit mondok?

Asörözőben már vágta a füstöt, és S. nem akarta elhinni, habár tudta, hogy így van, hogy tényleg minden ismétlődik, de hát azért mégsem, közhely, morogta, klisé ez is, úgy mint a váltság, és bizonyos dolgokat meglátsz, mások meg bökhetik a szemed, akkor sem... A Magnum, nos a Magnum meg tényleg egy hülyeség...

Mi közhely, figyelj, most is pinák vannak meg faszok, mint kétezer éve, most is a pinákért megy a harc, csak autón járunk, nem lovon, egyet mondj, mi változott.

Holokauszt.

Csak technika öregem, egyszerűen csak technika.

Tömeggyilkosság, genocídium volt régen is.

Micsoda baromság, gondolta S., itt kéne hagyni ezt a faszt, de a másik már újabb sört rendelt, én nem kérek, S. tiltakozott, még ezt az egyet megisszuk, aztán megüünk is.

S. ismerte ezeket a még egyet megiszunk kezdetű történeteket általában a tizedik sör táján jön el az utolsó még ezt megisszuk fölkiáltás, bár akkor már az ember többnyire semmit sem tud fölfogni a világból a keserű italon kívül, mely egyre nyúlósabban és ragadósabban csurog le a torkán...

Na, meg az internet.

Mi van az internettel?

Az internet. Az új.

S. mérges lett. Az internet technika, nem a holokauszt, bazmeg.

Tévedés. Az internettel nemcsak kitégult a világ, hanem előre nem látott lehetőségek tárházát kínálja föl neked. Arról nem is beszélve...

Milyen kár, hogy már nem él. Inkább ő élne, mint ez itt. S. teljesen elúszott az alkonyi ködben. A cigarettafüst még ingerelte egy kicsit, aztán már az sem. Ha ott vagyok, talán még ma is élne... Hülyeség, tudta, hogy hülyeség, már nem változtathat semmit. De ha mégis. Eljátszott a gondolattal.

Tíz év múlva nem fogod tudni, velem sörözöl-e, vagy a holografikus képpemmel.

Már most se tudom. Le kéne önteni. Fölemelni a sört, és a fejére önteni az egészet. Mint abban a filmben, mikor a kis ványadt belekötött a nagy kövérbe. Karatézzunk - mondta a kis ványadt. Igyunk inkább egy sört - mondta a nagy kövér. Karatézzunk! Nem mersz, mert gyáva vagy. A nagy kövér olyan gyorsan ütött, hogy senki sem vette észre. Csak a harmonikaszerűen összecsukló testet látták meg, hogy a kövér a fejére önti a sört. Ugye mondtam, hogy inkább igyunk egyet, mosolygott a kövér.

Így kéne. Leütni és leönteni. És aztán mosolyogva körbefordulni a népek: Velem kezd ki? Bokszyilágbajnok voltam két évvel ezelőtt...

S.-nek nemrég halt meg a felesége. Nem volt smiért hazasietnie, ezt a másik is tudta, aki viszont válófélben volt, de otthon lakott, ezért húzta az időt, és ezért akart újabb és újabb söröket rendelni. S. viszont még meg akart írni egy recenziót, a könyvet se olvasta még el teljesen, és megígérte a fiának, hogy átveszi vele a másnapi leckét. Újpesten laktak, a Lőrinc utcában, közvetlenül az iskola mellett, ahová S. is járt gyerekkorában. Az új nevet nem tudta még teljesen megszokni, a Lőrinc helyett még sokszor Komjáthyt mondott, mint sokan azon a környéken.

Mennem kell.

Még egy utolsót...

Tanulnom kell a gyerekekkel.

Odakünn megszűnt a jó idő, az októberi nyár egy pillanat alatt kiszökött a városból. S. leintett egy taxit, megkérdezte, mennyiért vinné el Újpestre. Mennyit szán rá, kérdezte a sofőr. Ezer forintot, mondta S. A taxis vidám fickó volt, nem vette észre S. nyomott hangulatát, ömlöttek belőle a történetek.

- Kérdeztem tőle, van-e okosság az autóban? - Miért kéne, mondta ő. - Mert itt bugacsova van, mondtam én.

A taxis a combját csapkodta, annyira tetszett neki a saját története.

Az enyémet is ellopták, kapcsolt S. Mentem ki reggel, és azt hittem, én emlékszem rosszul, és máshová álltam.

- Azt hitte, berúgott, mi - kedélyeskedett a taxis. - Kimegy, autó meg nyema.

Még S. is felderült egy kissé, hajlamos volt egy pillanatra elfelejteni az asszonyt, akit szétrágott

a rák, meg a fiát, akit ugyan nagyon szeretett, de velejéig fel tudta bosszantani őt azzal, hogy egész nap csak ült a könyv fölött, és nem tanult semmit, és neki kellett vele azt a kis leckét összecsapni, amit Dávid egy jó óra alatt kivégzett volna, ha odafigyel. Fízett, s mielőtt kilépett volna az utcára, egy pillanatra beleszagolt a levegőbe. Gyerekkorából maradt meg ez a szokása, mikor télen olyan borzasztóan jó hőillatú volt a levegő, nyáron meg átjárta a Duna kissé poshadás szaga, ami gyakran összekeveredett a bőrgyár rothadó bűzével. A bűdös is otthonias volt, hazai, megérkeztem, érezte S., mikor a belvárosból Újpest közelébe ért, mint ahogy most is, ahogy beszívta a csontjaiba az éles otthoni levegőt, amit az északi szél tett ily kristályossá.

Asarkon még megállt a kirakat előtt, bámulta a cipőket, de közben Rigó András járt az agyában. Rigónak már tizenhárom könyve jelent meg, gondolta, mostanában már minden évben egy. Kicsit bosszankodott, mert idősebb volt Rigó Andrásnál, és azt gondolta, sokkal jobbakat tudna írni, mint ő.

De nem írsz, csak ülsz otthon, és nem írsz. És azonnal ki lehet rángatni mindenrová, kocsmába, barátokhoz, sőt még a nőkhöz is, és akkor aztán elfelejtesz csapot-papot, írást, kötelességet egyaránt.

Nem így van. Ágnes már egy éve meghalt, de ő még mindig vitatkozik vele. Nem így van. Rengeg-cikkem megjelent. Rengeteg.

A Rigónak meg tizenhárom könyve jelent meg. Ki olvassa a te nyamvadt cikkeidet? Na, álljon meg a menet. Te ezt öt éve mondtad, de nem a cikkeimre, hanem a novelláimra, amik megjelentek az irodalmi lapokban.

A Rigónak akkor is igaza van. Folyik a harc, de te nem veszel részt benne. Túlságosan kényelmes vagy. Mindig is az voltál.

De most aztán elég. S megrázta a fejét. A hálottal való beszélgetések sokkal kevésbé voltak idegesítőek, mint az élővel, annak idején. Ezek is gyötörték, de ezeket abba lehetett hagyni, be lehetett szüntetni, anélkül hogy a másik megsértődne, hogy rávágja az ajtót. S. ellépett a kirakat mellől, az utca távolabbi része szokatlanul sötét volt és kihalt.

Pedig milyen világos tud lenni a Templom utcában! A sok lámpa egészen bevilágít ide. Már a kapunál járt, mikor észrevette, hogy követik. A lépések egyre gyorsabbak voltak, s bár S. egy pillanat alatt kilépett a felöltőjéből, mégis érezte a hideg pengét, ahogy elcsúszik az oldal mellett, és megkarcolja a bőrét. Még a zize-

gést is hallotta, ahogy az öreg kapu fából készült ajtajában megállt a kés, és közben látta a megvillanó szemeket. Hirtelen a kés elé lépett, hogy a másik ne tudja kihúzni a fából. Valaki felgyújtotta a lépcsőházban a villanyt, és S. látta, hogy a támadó körülbelül egymagyas lehet vele, de sokkal izmosabb.

Pénzt akarok, hörögte az idegen, és benyúlt a zakója alá.

Vasbot, gondolta S. Mint a Piszkos Fredben. Kirántani, és aztán suhi. Milyen jó lenne, ha csak álmodnék. Álmodnám az egészet itt ezzel a tökféjú rablóval, meg a Rigó tizenhárom kötetével. Ági halálát is csak álmodnám, a negyvennégy évemet, a hideget, az esőt, a pocsolás teleket. Emlékszem egyszer óriás álma voltam csak, s tudtam, ha az óriás meghal, én is vele halok.

A fény megcsillant a stukkeren, be kéne dugni a csövét, mint a Tom és Jerryben, és akkor szép lassan fölpúposodna, aztán fölrobbanna, és kitörnén a Tom rabló összes fogát. A fogak persze újranőnének, mi a francot akar ez tőlem Újpesten, egy ilyen kibaszott szegény környéken, hát elment ennek az esze, miért nem megy a Váci utcába, vagy föl Budára, ott élnek a gazdagok, most boldog lenne azzal a három darab ezressel, ami a bukszámban lapul, Dávid meg nem lesz kész a leckével, szerencsére a lépcsőházból a lépések egyre közelednek, igaz, valami más is közeledik... Recenzió. Recenziót kell írni.

Még eszébe jutott az az egyperces, mikor valaki a saját halálhírét olvassa az újságban. Meg kellett volna mondanom a Rigónak, hová tettem a nekrológomat. A saját nekrológomat.

Mikor lecsúszott a földre, pálmákat látott, és csak azt sajnálta, hogy Dávid nincs vele. Milyen jó itt, gondolta, aztán Ágnes jött vele szembe egy ligetben. Ugye megmondtam, hogy nem írsz eleget, intett szomorúan mosolyogva. Én mindig megmondtam.

S.-nek a Magnum kitepte a hátát. A véres ruha- és húscsapatok pont a házmaster lábai elé repültek. Maga is kaphat egyet, ha nem húz el innen, vicsorogta a rabló. Buta rabló volt, a házmaster később pontos személyleírást adott róla, aminek alapján felismerték és elfogták. Megbánta, mondta a rabló a vizsgálotisztnek, a felöltőért meg a három rongyért nem volt érdemes lepuffantani azt a szegény ürgét. Viszont megbánta, mondta a rabló, hogy nem lőtte le azt a szemét házmaster, aki ilyen pontos személyleírást adott róla. Ha még egyszer kiengedik, mondta a rabló, ügyelni fog az ilyen apró részletekre is.

Jenőke

Bozóki egyik elmúlt életében kitalálta, hogy Bhalálhírét költi saját magának. Gyermeke nem volt, csak egy Jenőke nevű mamlasz mostoha-fia, a feleségével meg gyakran összeveszett, ezért úgy gondolta, éppen ideje új életet kezdeni. Ráadásul kapóra jött a dolog, egyszer a kocsmából hazafelé jövet részeg férfi holttestére bukkant az árokparton. Zsebébe dugta az igazolványát, és már haza sem ment aznap. Másik városba költözött, bankszámlát nyitott, még öreg édesanyját is átköltöztette. Ez okozta az egyetlen nehézséget. Az öregasszony nehezen viselte el, hogy fiát már nem úgy hívják, ahogyan régen. Ám értelmes néni volt, szellemi képességeit haláláig megőrizte, ezért, ha nehezen is, végül csak elfogadta az új helyzetet. Néha még mosolygott is. Hát persze, ha az egyetlen fiával lehetett!

Bozókinak sem tetszett igazán az új élet, és hamarosan visszaköltözött a szülővárosába. Szakállt és bajuszt növesztett, hogy ne ismerje föl senki, és mivel állást is változtatott - meg hát nem pont ugyanarra a környékre jött vissza -, biztos volt benne, hogy nem éri majd semmilyen meglepetés hátralévő életében.

Bozóki egyedül járt a temetőbe. Tavaly még Banyuval róttuk a sírokat - ugrott be neki, mikor megvette a szalmavirágot, és elindult a szokásos körútjára. Bozóki először mindig a szüleihez ment - kettős urna, egészen a fal mellett -, aztán fölsetált a nagyihoz, végül pedig meglátogatta a nagynénjét, kinek fejfájára csak ennyit írtak: Rétánk.

Rétát eredetileg Margarétának hívták, és színésznő volt Szegeden. Ott lett belőle Réta, s a becenév élete végéig elkísérte. Sőt még utána is, tűnődött Bozóki. Éppen a magyar Jeanne d'Arc, vagyis Lebstück Mária sírja mellett ballagott, az ősz bearanyozta a sírt, és közhelyeket csalt Bozóki szemébe. Züm, züm, gondolta, meg nyögő lombok alatt. Szinte észre sem vette, hogy odaért a kettős urnához.

Bozókinak az idén halt meg az édesanyja, s ő Bebből az alkalomból vadonatúj virágtartót szereltetett a márványlapra. Most megdöbbenéssel látta, hogy a virágtartó hiányzik, valaki kiszakította a helyéről. Bozókinak furcsa érzése támadt, mintha már látta volna ezt a képet valahol, a kiszakított virágtartó helyét, aminek nyomán csak egy csavarrá maradt a márványlapon. Hirtelen nagyot csapott a tarkójára. Késő őszi szűnyog szívta a vérét, s ahogy a kezére pillantott, meglátta a körben szétszórt szemetet, a málladozó sűrű fa-

lakat, a düledező sírokat belepő, buján hullámzó borostyánzuhatagokat.

A szomszéd urnáról is letépte - fedezte fel -, meg a hátsóról is, meg az a mögöttiről. Biztos valami hülye kamasz lehet, aki ilyeneket csinál. Vagy több kamasz. Berúgnak, és ökörködnek. De vajon miért járnának kamaszok a temetőbe? Lopni és eladni. Bozóki már rég tudta, a temetések után „halálbrigád” járja végig a sírokat, összeszedik a koszorúkat, a virágokat, és eladják újra. Ez eddig rendben is volna. Na de virágtartót?

Bozóki akkurátusan lesöpörte a kettős urna tetejét a szalmavirág papírával. Mint mindig, most is megfogadta, hogy legközelebb hoz egy törülőröngyöt, és felhelyezte a szalmavirágokat abba a piciny részbe, ami az urnákat elválasztotta egymástól. Hülye dolog ez a kasztnizás. Mintha csak fiókban lennének. Egyik fiók apu, a másik meg anyu. Marha jó. Arról nem is beszélve, hogyan hamvasztják el őket! Hiszen a csontok nem képesek maguktól elégni. Vasgolyókkal török össze őket, a kedves kezet, amit annyiszor simogatott, az arcot, amit... Erre persze a tisztelt gyászoló gyülekezet nem gondol. Elhessentik maguktól, mint ő ezeket a csodálatos módon az ősz végére is életben maradt szűnyogokat. Persze az se jobb, ha a kukac rág. Csakhogy az a temetés előtt történik, emez meg utána. Nem mindegy? Bozóki megvonta a vállát.

Hirtelen megindult a szél, lehült a levegő. Varjak kárógtak valahol az ég alatt, és Bozóki, ahogy felésmelt a - kicsit infernális, kissé ütődött - töprengésből, fekete ruhás alakot látott elsietni maga mellett. Az alak egy sorral odébb megállt. Bozóki nem bírta megállni, hogy ne kandikáljon át a másik sorba. Negyven év körüli özvegy volt az illető, fekete kalapban, szoknyában.

Nem is csúnya, vélte Bozóki, és éppen a temetőben való ismerkedés, meg holmi Krúdy-elbeszélések jutottak az eszébe, mikor az özvegy hirtelen mozdulattal előrenyúlt, és... és letépte a virágtartót az urnáról! A nő villámgyorsan dolgozott, a szomszédos urnákról is letépte a virágtartókat, és fekete nejlonzacskóba dobta őket.

Bozóki megbabonázva állt egy percig, aztán Búgy döntött: cselekszik. Habár zavaros az ügy, az biztos... De hát mégis. Hiszen az ő szülei sírjáról is hiányzik az az átkozott virágtartó. Oda kell menni és szólni neki. Beszélni vele, hogy ne csinálja.

Bozóki könnyű érintést érzett a vállán. Mintha a bolha csípte volna meg, úgy pattant hátra. Joviális öregember állt vele szemben, öltönyt viselt és

nyakkendő, a szeme pedig mosolygott, ahogy Bozókira nézett.

- Nincs ki a négy kereke, tudja - mondta az öregúr. - Nemrég temette a férjét.

- Én meg nemrég temettem az anyámat. Mégsem lopok virágtartót a sírokról! - mérgeskedett Bozóki.

- Nem volt pénze a temetésre - folytatta az ismeretlen, meg se hallva a férfi közbevetését. - Ha nincs a mostohafia, a Jenőke, akkor állami temetést kapott volna. Olyat, ami csak a nincsteleneknek jár. Így azonban volt beszéd, pap, meg koszorúk, a Jenőke állta a cechet. Ám a fiú azt mondta, ő csupán egyszer hajlandó fizetni. A sírhoz - urnához nem fog kijárni, nem hoz majd virágot a mostohaapjának, és nem állja a tízévenkénti megváltás költségét sem. Ezért aztán úgy rendelkezett, vízszaggal permetezzék szét a hamvakat a temető kertjében. Azóta lopja a hölgy a virágtartókat. Azt képzelem, azokban vannak a férje hamvai. Hazaviszi őket, és elássa egy nagy ládában. A láda valamikor egy udvaron állt, és egy könnyezőpálma nőtt ki belőle. Most viszont az özvegy fütetlen egyszobája közepén díszleg, és tömve van virágtartókkal. Mármint a láda. - Az öregúr a kezével mutatta. Bozóki bólintott, hogy érti.

- Bocsásson meg neki uram, hiszen láthatja, elment a józan esze szegénynek, teljesen.

Bozóki ámulva hallgatta az öregember történetét, és félve az özvegy felé nézett. A fekete kalapos nő, úgy látszik, megelégedte a mai napra tervezett virágtartó-vadászatot, mert határozott léptekkel feléjük indult. Ahogy közelebb ért, meglátsúdtak a léptei, s az öregemberre emelte zavart tekintetét. Mintha mondani akart volna valamit, vélte Bozóki, aztán csak az örület fényeit látta, meg a rohanást. Itt járt... én tudom csupán..., nyögő lombok alatt.

- Azért gyűjthetne mást is, nem pont virágtartót - fordult az öreg felé Bozóki, aztán elköszönt, és végigjárta a sírokat, mint máskor. Akit még a halálában is a becenevén szólítanak, gondolta még Réta sírjánál. Na, de mára elég volt a temetőből. Bozóki sietősre váltott. Már nem állt meg Lebstück Mária előtt sem, nem állt meg az újpesti doktor bácsi előtt, aki szerette a klasszikusokat és harcolt Isonzónál. Nem állt meg a hős partizánok előtt, az ötvenhatban meglincselt ávosok előtt. Csak akkor állt meg, mikor a kapun kilépve egy fiatalemberen akadt meg a tekintete. A fiatalember olcsó virágtartókat árult. Sokkal olcsóbbakat, mint a szomszédos virágos. Ez még nem lett volna baj. Ám a virágtartóknak egytől egyig le volt törve a fülük. Úgy néztek ki, mint amiket le szoktak tépni az urnákról. Gonosz suhancok, és bolond, bolond fekete özvegyek.

